

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

SCHOOL ADMINISTRATORS' SKILLS IN THE DIGITAL ERA IN THANMARAK NETWORK CENTER
UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

มณัญญาภรณ์ เรืองศักดิ์

Monyaporn Ruengsak

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Master's degree student Education Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: 6733100096@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 (2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรเป็นครู ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 210 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ วิธีดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า (1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) To study the skills of school administrators in the digital age, the Thammarak Network Center, under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2; and (2) To compare the skills of school administrators in the digital age, the Thammarak Network Center,

under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2, categorized by age, educational level, and work experience.

This research was survey research. The population was 210 teachers of school administrators Thammarak Network Center under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2. The sample was 136 teachers, was obtained via stratified random sampling technique. There were four steps of the research procedure: (1) reviews related literature; (2) constructing research instruments; (3) collecting data; and (4) analysis of data. The instrument used for collecting data was a five-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test and F-test.

Major findings: (1) The skills of school administrators in the digital age, as demonstrated by the Thammarak Network Center under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2, are at a high level overall and in each specific aspect.; and (2) comparison digital leadership of school administrators Thammarak Network Center under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2, classified by educational level and age in overall were not different, when classified by work experience were different in overall at. statistical significance.

Keywords: Administrators' Skill In The Digitalera, Thammarak Network Center,
Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2

บทนำ

ในศตวรรษนี้ถือเป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อย่างรวดเร็วข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่าง ๆ จากทุกสารทิศทั่วทุกมุมโลก สามารถถ่ายทอดส่งต่อกันได้อย่างไร้ขีดจำกัด การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาแบบก้าวข้าม พรมแดนไปได้ทั่วทุกมุมโลกตามที่ต้องการโดยผ่านระบบเครือข่าย ดังนั้นในการจัดการ ศึกษาของชาติเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องพิจารณาและพัฒนาไปให้ถึง นั่นคือทักษะของเยาวชน ครู รวมทั้งผู้บริหารของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโลกยุคดิจิทัลที่ทุกคนต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศักยภาพในการบริหารการศึกษา และทักษะผู้นำยุคดิจิทัล ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาอันจะส่งผล ให้นักเรียนมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 หมวด 1 บททั่วไปว่าด้วยความมุ่งหมายและ หลักการ มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และ หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษา เฉพาะทางตามมาตรา 21 ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถ พัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพ ทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วย การจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

สถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องปรับองค์กรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา การนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการบริหารจัดการสถานศึกษา ถือเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะเทคโนโลยีดิจิทัลจะเป็น เครื่องมือสนับสนุนการบริหารงานองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พัฒนาระบบการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความ ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ “หากองค์กรไม่ปรับตัวก็จะถูกปิดตัว ผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าอยู่เฉย ๆ คือถอยหลัง เพราะโลกมันวิ่งไปข้างหน้าเร็ว หากทำนรู้ก่อน ย่อมได้เปรียบกว่า โดยเฉพาะการประยุกต์นำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา” เป็นโจทย์สำคัญสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กร การเปลี่ยนผ่านย่อมต้องมาพร้อมกับการเตรียมพร้อม การจัดการทั้งในด้านทรัพยากร บุคคล และการเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่โลกยุคดิจิทัล จึงเป็นความท้าทายของผู้บริหารที่จะต้องหาวิธีเปลี่ยนผ่านให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด และสร้างวิสัยทัศน์ขององค์กรให้เติบโตไปพร้อมกับธรรมชาติขององค์กร (ปุนณัฐฐา มาเชค, 2565)

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของ สถานศึกษาที่มีขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา ด้วยงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงาน บริหารทั่วไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) มาตรา 39 บัญญัติว่าให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งเป็น ภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่จะบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา ให้บรรลุผล ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่เนื่องด้วยในยุคดิจิทัลทำให้การใช้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานแบบเดิม ๆ อาจจะไม่เพียงพอต่อการทำให้เป้าหมายของสถานศึกษา ไปถึงได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ซึ่งสมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี (2558) และโยธิน นิลคช (2561) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า คุณลักษณะของ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ สร้างวัฒนธรรมองค์กรคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นนักสื่อสารพัฒนา ตนเอง เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ มีศักยภาพด้านเทคโนโลยีและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่าผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่ เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสมเกิด ประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าแท้จริง และปทุมรัตน์ สีรูป (2560) กล่าวว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ถือว่ามีความสำคัญสำหรับผู้บริหารยุคใหม่เพื่อเสริมสร้าง ความเป็นผู้บริหารที่ สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้บริหารยุคใหม่เป็น บุคคลที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และสามารถมองโลกได้หลายมิติ สามารถเชื่อมโยงบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การบริหารงาน ภายในองค์กรได้อย่างชาญฉลาด เป็นผู้นำที่สามารถสร้างความประทับใจ และเข้าถึงเพื่อนร่วมงานได้ทุกระดับ จนกลายเป็น วัฒนธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของการ เป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมประจำตนและเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้ร่วมงาน ในหน่วยงาน องค์กร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญมากที่สุดในฐานะผู้นำ สถานศึกษาซึ่งจะต้องมีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัลเพื่อให้สถานศึกษา พัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลนั้น มี นักวิชาการได้กล่าวถึงตัวแปรของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัลไว้และเป็นทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาที่จะนำไปปรับใช้ ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา

ดังนั้น ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณภาพ ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำต้องนำความเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหาร ได้เป็นอย่างดีโดยอาศัยความสามารถด้านวิชาการการสื่อสารและเทคโนโลยี การเป็น นักริเริ่มสร้างสรรค์และประกอบการ นักสร้างพลังสร้างแรงบันดาลใจเชิงบวกตัวแบบที่ดี และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่ง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หรือที่เรียกว่ายุคดิจิทัล

พบว่า ทักษะ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative thinking skills) 2) ทักษะเชิงเทคโนโลยี (Technology Leadership) และ 3) ทักษะด้าน พลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) และ 4) ทักษะ พลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม (Digital citizenship skills and social intelligence) 1) ไกรสร เจียมทอง (2561) 2) สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) 3) สงบ อินทรมณี (2562) 4) ภคพร เลิกนอก (2563) 5) จิตมา วรรมศรี (2564) 6) อภิสทิธี เถา ยะบุตร (2563) 7) ภัทธา จรรยาธรรม (2564) 8) ขวัญหล้า น้อยนวล (2564) 9) วสันต์ชัย สดคมขำ (2564) 10) พิมพ์วิมล วงษ์ขัน (2564) 11) สุวรรณี ไหวท์ (2564) 12) นิศรานันท์ ชื่นทอง (2564) 13) Ribble, M., & Park, M. (2022) 14) Acton, K. S. (2021) 15) Benjamin Herold, (2016)

จากการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566 - 2570) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 2 มีเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ดังนี้ ข้อที่ 4 ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิด ริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพ ที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมือง พลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ข้อที่ 7 ครู และบุคลากรทางการ ศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ และจรรยาบรรณตาม มาตรฐานวิชาชีพ สอดคล้องกับพันธกิจของศูนย์เครือข่ายธรรมา ธิปไตย ด้านดิจิทัลในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหาร จัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนาไปสู่ Thailand 4.0 แต่ด้วยบริบทของศูนย์เครือข่าย โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้กระบวนการใน บริหารการจัดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยียังเป็นข้อด้อยที่ควรส่งเสริมและพัฒนา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้การศึกษาเป็นหนึ่งในภาคส่วนได้รับปัญหาและมี ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัลที่เกิดขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวคือการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณลักษณะจำเป็นในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์เพื่อเป็นแบบอย่างและเป็นที่ปรึกษาให้กับคณะครูใน สถานศึกษาได้ดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ของโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายธรรมาธิปไตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ของการศึกษาที่กำลังเข้าสู่ยุคดิจิทัลและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมาธิปไตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมาธิปไตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมาธิปไตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

การบริหารสถานศึกษาของชาติ มีความมุ่งหมายเพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีและมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ให้มีการจัดระบบโครงสร้างและ กระบวนการบริหารจัดการให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามมาตรา 39 ทั้งงานบริหาร วิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป อันจะก่อให้เกิด ความคล่องตัวมีอิสระด้านการบริหารจัดการในระดับปฏิบัติการ โดยมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาไว้หลากหลาย เช่น อุษา แซ่เตียว (2559) กล่าวว่าไว้ว่า ทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร ประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านมโนภาพ แต่การบริหาร โรงเรียนในสภาวะการที่เปลี่ยนไปจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเพิ่มเติมทักษะที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนซึ่งเป็นองค์กรที่มีความแตกต่างจากองค์กรอื่นผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ จึงควรประกอบไปด้วยทักษะ 10 ประการ คือผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กำหนดนโยบายและการ ปกครอง การสื่อสาร และความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนการบริหารจัดการองค์กร การวางแผนและการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การประเมินผล งานและการ บริหารบุคลากร การบริหารจัดการบุคลากร การวิจัยทางการศึกษา ค่านิยมและจริยธรรม ของการเป็นผู้นำ ชาลีนา กอและ (2561) กล่าวว่าไว้ว่า ทักษะการบริหารงาน มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อผู้บริหารทุกระดับและทุกองค์การ เพราะ การที่ระดับบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้นั้น ต้องมีทักษะขั้นพื้นฐาน 3 ประการคือ ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางเทคนิค และทักษะความคิดรวบยอด ซึ่งต้องฝึกฝน ให้เกิดขึ้นกับตนเอง Robert L. Katz, (2009) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ คุณลักษณะ ของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ สรุปได้ว่า นักบริหารที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับทักษะพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ 1) ด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) 3) ด้านเทคนิค (Technical Skills) กล่าวโดยสรุป ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการ ใช้ทักษะ การบริหารงานให้สำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบระเบียบ แบบแผน โดยใช้ทรัพยากรในองค์กรอย่างคุ้มค่า ซึ่งจะส่งผลให้การ ดำเนินงานในองค์กรประสบผลสำเร็จ และวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ความหมายของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้มีนักวิชาการให้แนวคิดไว้หลากหลาย เช่น สงบ อินทรมณี. (2562) กล่าวว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง การนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาและอำนวยความสะดวก ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล การบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัล การบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล และการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัล จิตินา วรณศรี (2564) กล่าวว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง คุณลักษณะของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะทางเทคโนโลยี 2) ความฉลาดทางสังคม 3) การเรียนรู้และสร้างสรรค์ นวัตกรรม และ 4) การจัดการองค์การทั้งระบบ องค์กร สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลกับการบริหารงานด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และงานทั่วไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อ กล่าวโดยสรุป ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง ทักษะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศโดยการใช้

วิสัยทัศน์ในการใช้ข้อมูล จากเทคโนโลยีและสารสนเทศให้เกิดประโยชน์โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มในการบริหารจัดการ สถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีและสารสนเทศ ใหม่ ๆ มาสร้างความโดดเด่นที่แตกต่างจากสถานศึกษา อื่น ๆ ให้ประสบการณ์ที่เหนือ ความคาดหวังกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงาน วิชาการในยุคดิจิทัล การบริหารงาน งบประมาณในยุคดิจิทัล การบริหารงานบุคคล ในยุคดิจิทัล และการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้มีนักวิชาการในแนวคิดไวหลากหลาย เช่น Ribble, M., & Park, M. (2022) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ทักษะการบริหารจัดการองค์การ 2. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม 3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ จิตินา วรณศรี (2564) กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนามาภาวะ ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่ามี เป้าหมายของ รูปแบบคือ คุณลักษณะ ของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ทักษะทางเทคโนโลยี 2. ความฉลาดทาง สังคม 3. การเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรม 4. การจัดการทรัพยากรทั้งระบบ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ทักษะ ดังต่อไปนี้ 1. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking Skill) 2. ทักษะภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยี (Technology Leadership) 3. ทักษะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุษา แซ่เตียว (2560) ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสงคราม พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรสงคราม ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย

สิริภรณ์ สุวรรณโณ (2560) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองแขม พบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองแขมในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้ง 3 ทักษะ อยู่ในระดับมาก โดยทักษะด้าน ความคิดรวบยอดเป็นอันดับแรก ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านเทคนิค ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของ ผู้บริหาร สถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองแขม จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในภาพรวม พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไกรสร เจียมทอง (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มี ซึ่งมิแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ผู้บริหารควรใช้ เทคโนโลยีช่วยในการสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารต้องบริหารแบบมีส่วนร่วมเปิดใจรู้จักแสวงหา ความรู้ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารต้องเปิดโอกาส ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ บริหารและต้องทำให้องค์กรเป็นองค์กรเชิงบวกต้องเอาใจเขามา ใส่ใจเรามีการสร้างขวัญกำลังใจเอาทั้งคน และงานให้มีกิจกรรม ร่วมกันจัดคนให้ตรงกับงาน 4) ด้านเทคนิค ผู้บริหารจะมีเทคนิคด้านการบริหารได้เกิด จากการมีเครือข่าย RAJABI ความร่วมมือให้ ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้ หลักการของวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community PLC) มาเป็นรูปแบบการบริหารการให้ขวัญ 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารต้องมีความจริงใจ มีความโปร่งใสเป็นแบบอย่างที่ดี มีหลักธรรมาภิบาล ความมีน้ำใจรู้จักใช้เวลากับตัวเองให้เวลากับงานและครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 210 คน (ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา, 2568)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2568 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan, 1970) และสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากรแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คน จากโรงเรียน 14 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย ทักษะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ทักษะดิจิทัล ในการบริหารจัดการองค์การทั้งระบบ ทักษะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและการคิดเชิงนวัตกรรม และทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
2. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบโครงสร้างคำถาม การใช้ภาษาและความครอบคลุม ในเนื้อหาสาระและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4. หาความตรง (Validity) ของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 ท่าน และครู จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมของเนื้อหา จากนั้นนำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) กำหนดเกณฑ์ค่า IOC ที่ยอมรับได้แต่ละข้อ ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้เท่ากับ .95

5. หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำผลมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ผลการหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรี เพื่อทำหนังสือส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษา ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมเอกสาร ประกอบการเข้าถึงแบบออนไลน์ไปยังโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล พร้อมเอกสารประกอบการเข้าถึงแบบออนไลน์ไปยังสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ โดยการแสกน QR Code

3. ผู้วิจัยทำการติดตามข้อมูลการตอบแบบสอบถามในระบบออนไลน์ผ่านทาง google form โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาให้ทราบ และขอรับแบบสอบถามคืนหลังจากตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความ สมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วจึงนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินของครู เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2568

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม ทักษะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและการคิดเชิงนวัตกรรม ทักษะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และทักษะดิจิทัลในการบริหารจัดการองค์การทั้งระบบ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามอายุ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านทักษะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และด้านทักษะดิจิทัลในการบริหารจัดการองค์การทั้งระบบ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทั้ง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม ทักษะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและการคิดเชิงนวัตกรรม ทักษะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และทักษะดิจิทัลในการบริหารจัดการองค์การทั้งระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพให้และความสำคัญกับการพัฒนา ช่วยเหลือ ส่งเสริมครูให้สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ จิตติมา วรณศรี (2564, หน้า 467) กล่าวว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง คุณลักษณะของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะทางเทคโนโลยี 2) ความฉลาดทางสังคม 3) การเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 4) การจัดการองค์การทั้งระบบ ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความทันสมัย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ มีทักษะ ในการใช้เทคโนโลยี สามารถเรียนรู้และคิดริเริ่มสร้างสรรค์แนวคิด วิธีการใหม่ เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ปฏิบัติตน และมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งผลในทางบวกต่อการบริหารจัดการ รวมทั้งความสามารถ ในการวิเคราะห์และคิดอย่างเป็นระบบในการบริหารจัดการองค์การ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สงบ อินทรมณี (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของครู และผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาไปพร้อมกัน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้ รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบาย และเป้าหมายที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ประเด็นสำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้ในสถานศึกษา ยุคดิจิทัล และการทำงานอย่างเป็นเครือข่าย ส่วนการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในการ เชื่อมโยงความคิด และความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มคนที่เกิดในยุคดิจิทัล ในขณะที่ครู และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาสู่ยุคดิจิทัล ให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของการศึกษา คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ประสบความสำเร็จในการทำงาน ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ สามารถแข่งขันกับนานาประเทศ โดยรักษาเอกลักษณ์ ศิลปะ วัฒนธรรม รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ซึ่งครูที่มีอายุต่างกัน ต่างก็ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร ให้เกียรติซึ่งกันและกัน รู้จักหน้าที่ของตน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวโน้มการทำงานในสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีลักษณะเป็นระบบร่วมงานที่มีมาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าครูจะมีวุฒิการศึกษาในระดับใดก็ตาม ทุกคนล้วนได้รับนโยบายเดียวกันจากต้นสังกัด โดยเฉพาะนโยบายด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากร ซึ่งส่งผลให้ประสบการณ์ที่ครูได้รับจากผู้บริหารมีทิศทางค่อนข้างใกล้เคียงกัน จึงไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างด้านความคิดเห็นมากนัก

2.3 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ยาวนานมักมีโอกาพบเห็นรูปแบบการบริหารของผู้บริหารหลายยุคหลายสมัย ทำให้เกิดการเปรียบเทียบที่ชัดเจนเมื่อต้องประเมินทักษะด้านดิจิทัลของผู้บริหารในปัจจุบัน ความคุ้นชินกับระบบบริหารแบบเดิมอาจส่งผลต่อความคาดหวังในระดับสูงขึ้นไปเมื่อสถานศึกษาเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล ดังนั้นครูกลุ่มนี้จึงอาจมีมุมมองที่เข้มงวด หรือวิพากษ์มากกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ทั้งนี้ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่ามักเป็นบุคลากรที่เติบโตมาพร้อมสภาพแวดล้อมการทำงานที่พึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น จึงมีความคุ้นเคยกับแนวคิดการบริหารงานผ่านระบบสารสนเทศ การสื่อสารออนไลน์ และเครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว การประเมินผู้บริหารของครูกลุ่มนี้จึงมักมองผ่านมุมมองของการปฏิบัติงานในยุคใหม่ และอาจมองว่าผู้บริหารมีทักษะดิจิทัลเพียงพอหรือตอบสนองต่อความต้องการได้ในระดับที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและชุมชนดังนั้นผู้บริหารควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่าย ทั้งคณะครู บุคลากร ตัวแทนนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ให้ทันต่อยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของดิจิทัลในปัจจุบัน

2. ทักษะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและการคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีกระบวนการคิดเชิงนวัตกรรมที่แปลกใหม่ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องเริ่มจากการสร้างวัฒนธรรมองค์กร การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การบริหารจัดการความรู้ การสนับสนุนทรัพยากร และการเป็นผู้นำต้นแบบ การดำเนินการ

อย่างบูรณาการในทุกด้านจะทำให้องค์กรสามารถสร้างนวัตกรรมที่แปลกใหม่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพร้อมแข่งขันในยุคที่ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. ทักษะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีความรู้ ทำการเปิดรับ และทดลองใช้นวัตกรรมใหม่จะช่วยให้การทำงาน เกิดความคล่องตัว ควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุน พัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี และการพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อ ยกระดับประสิทธิภาพการทำงาน และทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีได้อย่างมั่นคง

4. ทักษะดิจิทัลในการบริหารจัดการองค์การทั้งระบบ พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลบริหารจัดการฝ่ายงานบริหารงานงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสามารถประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลบริหารจัดการฝ่ายงานบริหารงานทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนา ระบบสารสนเทศให้ตอบสนองขั้นตอนงานงบประมาณและงานสารบรรณอย่างครบวงจร เพื่อให้การประสานงานของทุกฝ่ายเป็นไป อย่างราบรื่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนครศรีธรรมราช เขต 2

2. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ศูนย์เครือข่ายธรรมารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนครศรีธรรมราช เขต 2

3. ควรมีการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ประถมศึกษาในตัวแปร หรือองค์ประกอบอื่น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.

กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565.

[ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://moe360.blog/2021/06/30/education-management-policy/>

ไกรศร เจริญทอง. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.

ขวัญหล้า น้อยนวล. (2564). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. Journal of Roi Kaensarn Academi.

จิตติมา วรณศรี. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา เชียงพุทธ.

ชาลีณา กอแลละ. (2561). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการห้องเรียนอัจฉริยะ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

นิศรานันท์ ชันทอง. (2564). ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา หนองคาย. Journal of Modern Learning Development.

- ปทุมรัตน์ สิริรูป. (2560). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปณณัฐฐา มาเชค. (2565). ทักษะการบริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารวิชาการ และวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- พิมพ์วิมล วงษ์จันทร์. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. Journal of Graduate School, Pitchayatat.
- ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก.
- วรายุทธ วิลามาต. (2565). ความต้องการจำเป็นในการเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วสันต์ชัย สดคมขำ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบูรณาการเทคโนโลยีและเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยา ศิริกุลไพศาล และ ชีรศักดิ์ อุปไมยอชิชัย. (2565). ความต้องการจำเป็นด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. Journal of Roi Kaensarn Academi.
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.
- สิริภรณ์ สุวรรณโณ. (2560). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี. (2558). ผู้บริหารยุคออนไลน์. สืบค้นจาก <http://www.suphannapoom.com/boss-Article.html>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. (2568). รายงานผลการดำเนินงาน โครงการประจำปีงบประมาณ 2567. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.nst2.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกไทยหวาน จำกัด.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Acton, K. S. (2021). School Leaders as Change Agents: Do Principals Have the Tools They Need? Management in Education.

Benjamin, Kyalo Ndambuki. (2016). **Administrative factors influencing the implementation of free secondary school education in public secondary schools in Makindu sub -county, Makueni county, Kenya**. Doctoral dissertation: South Eastern Kenya University.

Katz, R. L. (2009). **Skills of an Effective Administrator**. Harvard Business Review.

Ribble, M., & Park, M. (2022). **The digital citizenship handbook for school leaders: Fostering positive interactions online**. International Society for Technology in Education.